

วิธีปฏิบัติ (Work instruction)

ชื่อเอกสารการตรวจ..Tzanck..smear.....

รหัสเอกสารWI-LAB-MB005.....

ผู้จัดทำ.......... (.....นายเกษม.....แซ่ท้าว.....) ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ.....	วันที่จัดทำ.....5..มกราคม..2569.....
ผู้ทบทวน.......... (.....น.ส.จิราพร.....ใจชื่น.....) ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ.....	วันที่ทบทวน.....5..มกราคม..2569.....
ผู้อนุมัติ.......... (.....น.ส.จิราพร.....ใจชื่น.....) ตำแหน่งนักเทคนิคการแพทย์ปฏิบัติการ.....	วันที่อนุมัติ.....6..มกราคม..2569.....
สำเนาฉบับที่.....01.....	ผู้ถือครอง.....เทคนิคการแพทย์.....
แก้ไขครั้งที่.....00.....	วันที่เริ่มใช้.....2..ตุลาคม..2558.....
แก้ไขครั้งที่.....01.....	วันที่เริ่มใช้.....2..มกราคม..2566.....
แก้ไขครั้งที่.....02.....	วันที่เริ่มใช้.....6..มกราคม..2569.....
แก้ไขครั้งที่.....	วันที่เริ่มใช้.....
แก้ไขครั้งที่.....	วันที่เริ่มใช้.....

	วิธีปฏิบัติงาน: วิธีปฏิบัติ (Work Instruction)	ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 2 ของ 6
	เรื่อง : การตรวจ Tzanck smear	เอกสารเลขที่ : WI-LAB-MB005	แก้ไขครั้งที่ : 02
ผู้จัดทำ : นายฤทธิเดช แซ่ท้าว ตำแหน่ง นักเทคนิคการแพทย์ วันที่ 5 มกราคม 2569			
ผู้รับรอง : นางสาวจิราพร ใจชื่น ตำแหน่ง นักเทคนิคการแพทย์ วันที่ 5 มกราคม 2569			
ผู้อนุมัติ : นางสาวจิราพร ใจชื่น ตำแหน่ง หัวหน้างานเทคนิคการแพทย์ วันที่บังคับใช้ : 6 มกราคม 2569			

รายการทบทวนและแก้ไข

แก้ไขครั้งที่	วันที่	รายละเอียดการแก้ไข
00	1 ตุลาคม 2558	- เริ่มจัดทำ
00	2 ตุลาคม 2558	- ประกาศใช้
01	1 มกราคม 2566	- ทบทวนเอกสาร
01	2 มกราคม 2566	- ประกาศใช้
02	5 มกราคม 2569	- ทบทวนเอกสาร
02	6 มกราคม 2569	- ประกาศใช้

วิธีปฏิบัติงาน: วิธีปฏิบัติ (Work Instruction)	ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 3 ของ 6
เรื่อง : การตรวจ Tzanck smear	เอกสารเลขที่ : WI-LAB-MB005	แก้ไขครั้งที่ : 02
วันที่บังคับใช้ : 6 มกราคม 2569		

1.ความมุ่งหมาย (Purpose)

เพื่อใช้เป็นคู่มือปฏิบัติงานในการตรวจ Tzanck smear ให้ปฏิบัติงานให้มีคุณภาพและมาตรฐานเดียวกัน ได้อย่างถูกต้อง

2.การนำไปใช้ (Application)

เพื่อใช้สำหรับช่วยในการวินิจฉัยโรคงูสวัด เริม สุกใส และตุ่มน้ำพองหรือตุ่มหนองของผิวหนัง

3.เอกสารอ้างอิง (Reference)

3.1 Tzanck smear. แนวทางการตรวจวิเคราะห์ทางห้องปฏิบัติการ โดยวิธี Tzanck smear สถาบันโรคผิวหนัง กรมการแพทย์ <http://58.137.211.174/inderm/research.php2559>

3.2 การตรวจแบคทีเรียวิทยาและราวิทยา ภาควิชาจุลชีววิทยาคลินิก คณะเทคนิคการแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

4.นิยามและคำย่อ (Terminology and abbreviation)

-

5.หลักการ (Principle)

Herpes simplex, Varicella zoster และ Chicken pox หรือสุกใส ผู้อาจมีไข้ต่ำ มีผื่นหลายลักษณะตามระยะของผื่นโดยเป็นผื่นเริ่มแรก และตกสะเก็ดมักไม่พร้อมกัน จึงมีผื่นทั้งชนิดนูนแดง (Papule) ตุ่มใส (Vesicle) และตกสะเก็ด (Scab) เกิดขึ้นพร้อมๆ กันทั่วร่างกาย ลักษณะของผื่นมักขึ้นเป็นกลุ่มๆ พบที่บริเวณลำตัวได้มากกว่าแขนขา และใบหน้า ลักษณะของน้ำในตุ่มใส อาจจะมีหรือไม่มีก็ได้ที่พื้นของตุ่มใส (Basement of vesicle) เชื้อก่อโรคจะเข้าไปภายในเซลล์แล้วเกิดการแบ่งเซลล์ทำให้สัณฐานเซลล์ (epidermal cell) ผิดปกติไปเมื่อนำหนองมาทำ Tzanck smear โดยการย้อมสี Wright-Giemsa stain จะพบ Multinucleated giant cell

6.เอกสารที่เกี่ยวข้อง (Associated documents)

6.1 QP-LAB-001

6.2 QP-LAB-002

วิธีปฏิบัติงาน: วิธีปฏิบัติ (Work Instruction)	ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 4 ของ 6
เรื่อง : การตรวจ Tzanck smear	เอกสารเลขที่ : WI-LAB-MB005	แก้ไขครั้งที่ : 02
วันที่บังคับใช้ : 6 มกราคม 2569		

7.ความปลอดภัย (Safety)

7.1 ปฏิบัติงานโดยนักเทคนิคการแพทย์

7.2 สวมถุงมือ เสื้อกาวน์ (gown) แว่นตา และหน้ากากอนามัย ป้องกันการปนเปื้อนขณะ

ปฏิบัติงาน

7.3 ในตัวอย่างสิ่งส่งตรวจอาจยังมีความสามารถในการก่อโรค ดังนั้น จึงควรจัดการทิ้งลงในถังขยะติดเชื้อ

7.4 สีย้อม Tzanck smear เป็นน้ำยา Wright-Giemsa stain จัดเป็นสารเคมีอันตรายต่อสุขภาพ เมื่อสัมผัสทางผิวหนัง เกิดการระคายเคืองต่อผิวหนังและบริเวณเนื้อเยื่อต่างๆ ถูกสัมผัสทางตา ก่อให้เกิดระคายเคืองในตาและตาแดง สุดตมมาก ก่อให้เกิดระคายเคืองต่อระบบหายใจ อาจทำให้เกิดอาการไอ เจ็บคอ และถ้ารับประทานจำนวนมาก ก่อให้เกิด คลื่นไส้ อาเจียน ท้องเสีย

8.เครื่องมือเครื่องใช้ (Equipment and Supplies)

8.1 กล้องจุลทรรศน์

8.2 ชุดสีย้อมน้ำยา Wright-Giemsa stain

8.3 แผ่นสไลด์ผ้า

8.4 Surgical blade

8.5 70% แอลกอฮอล์

9.มาตรฐาน (Standard)

-

10.วิธีดำเนินการ (Procedure)

10.1 เก็บสิ่งส่งตรวจโดยเลือกรอยโรคที่เป็นตุ่มน้ำใน (vesicles, bullae) ที่เป็นตุ่มน้ำใหม่ เพื่อให้ได้

เซลล์ที่คงสภาพดี ง่ายต่อการตรวจวิเคราะห์

10.2 ทำความสะอาดรอยโรคและบริเวณโดยรอบ ด้วยสำลีชุบ 70 % แอลกอฮอล์

10.3 ใช้ใบมีดผ่าตัดปราศจากเชื้อเบอร์ 15 ค่อย ๆ เปิดผิวหนังที่พองออก หากตุ่มน้ำมีขนาดเล็กให้ใช้

วิธีปฏิบัติงาน: วิธีปฏิบัติ (Work Instruction)	ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 5 ของ 6
เรื่อง : การตรวจ Tzanck smear	เอกสารเลขที่ : WI-LAB-MB005	แก้ไขครั้งที่ : 02
วันที่บังคับใช้ : 6 มกราคม 2569		

ใบมีดเบอร์ 11 หรือเข็มเบอร์ 25

10.4 ขูดเก็บตัวอย่างตรวจจากฐานของรอยโรค (base of vesicle) 2-3 ครั้ง ระวังอย่าให้มีเลือดออก

สำหรับตุ่มน้ำที่มีหนองป้ายหนองทิ้งไปก่อนเพื่อให้เห็นพื้นที่ของแผลชัดเจนส่วนตุ่มน้ำที่มีน้ำเหลืองเยิ้มมาก ซับน้ำเหลืองออกก่อน ด้วยไม้พันสำลีที่ปราศจากเชื้อ

10.5 ป้ายตัวอย่างตรวจบนแผ่นกระจกสไลด์

10.6 ปลดยให้แห้งที่อุณหภูมิห้อง หรือผ่านเปลวไปจากตะเกียงแอลกอฮอล์ ไม่ควรเผาสไลด์

โดยตรงเพราะจะทำให้เซลล์ผิดปกติ นำไปย้อมด้วยสี Wright-Giemsa stain

10.7 ตากสไลด์ให้แห้ง นำไปดูด้วยกล้องจุลทรรศน์

11.การคำนวณ (Calculation)

-

12.การควบคุมคุณภาพ (Quality control)

การควบคุมคุณภาพภายใน

- ตรวจสอบวันหมดอายุของชุดสีย้อม
- สอบเทียบนาฬิกาจับเวลา (Timer) อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ตรวจสอบความสะอาดของแผ่น glass slide
- ทบทวนความสอดคล้องของผลการตรวจกับอาการทางคลินิก

การควบคุมคุณภาพภายนอก

-

13.การบันทึกข้อมูลและเอกสารที่ใช้ (Data record and documentation)

บันทึกผลลงในระบบ LIS ของห้องปฏิบัติการ โดยระบบจะเชื่อมต่อเข้าสู่ระบบ HIS อัตโนมัติ

วิธีปฏิบัติงาน: วิธีปฏิบัติ (Work Instruction)	ชื่อหน่วยงาน : กลุ่มงานเทคนิคการแพทย์ โรงพยาบาลวังเจ้า	หน้า 6 ของ 6
เรื่อง : การตรวจ Tzanck smear	เอกสารเลขที่ : WI-LAB-MB005	แก้ไขครั้งที่ : 02
วันที่บังคับใช้ : 6 มกราคม 2569		

14. การรายงานผล (Report of analysis)

	รายงานผล
ตรวจไม่พบ	Negative for Multinucleated giant cell
ตรวจพบ	Positive for Multinucleated giant cell

15.รายละเอียดอื่น (Supplementary note)

ส่งตรวจ หนองหรือตุ่มจากผิวหนัง

ส่งรบกวน ไม่ควรเพาะสไลด์โดยตรงเพราะจะทำให้เซลล์ผิดปกติ และส่งตรวจที่ปนเลือดทำให้
บดบังดูเซลล์ได้ยาก